

At fotografere håbet

Joakim Eskildsens værker

af forskningsbibliotekar, cand.mag. Sarah Giersing,
Det Nationale Fotomuseum

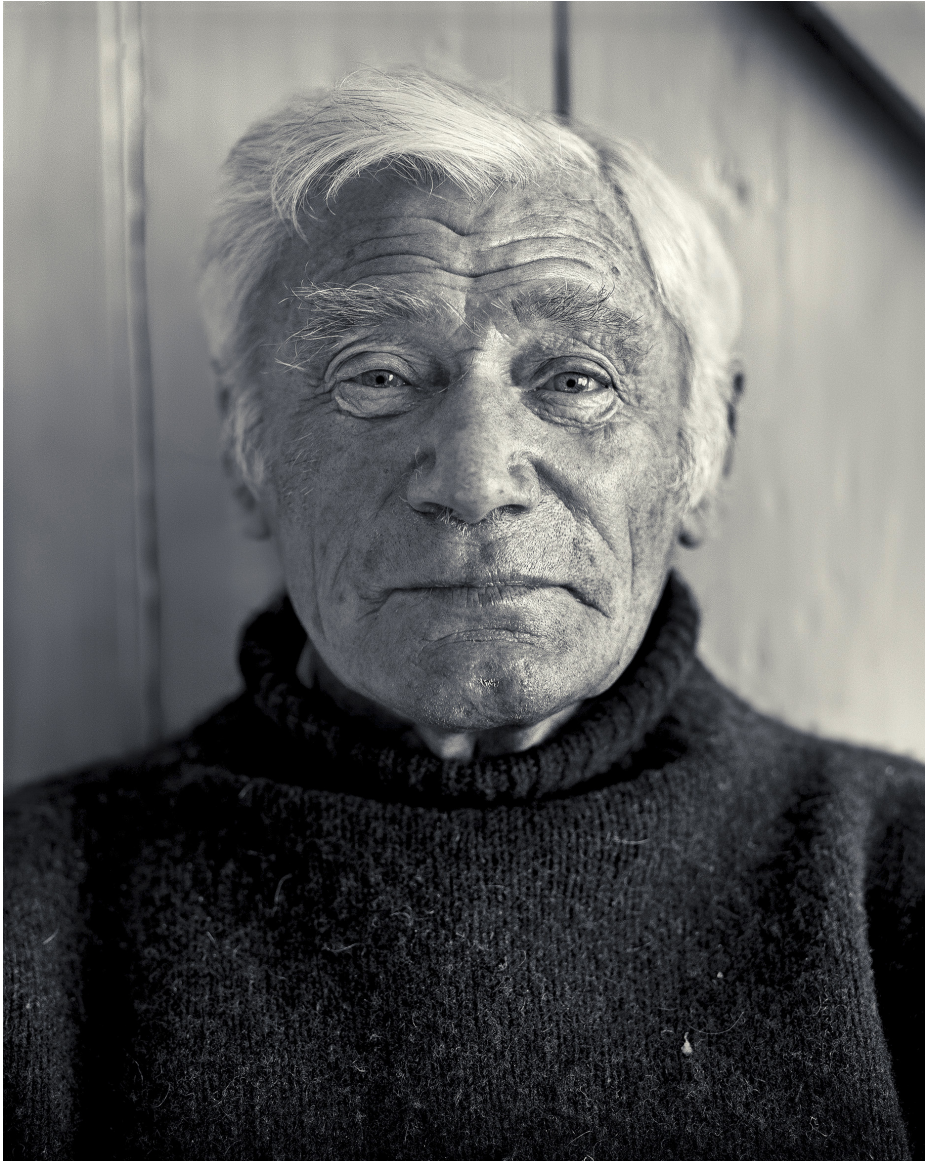
“Håbets fotograf” blev Joakim Eskildsen kaldt i *Information* juni 2015. Det var kunstkritikeren Rune Gade, der med dette udtryk satte fingeren på den optimisme, som karakteriserer kunstneren Eskildsens billeder. Ordene faldt i en anmeldelse af Det Nationale Fotomuseums udstilling “En verden jeg kan tro på”, og anmeldelsen var illustreret med et smukt fotografi af to børn på vej ud fra skyggen under et træ. Børnene har ryggen til fotografen, der betragter dem fra sin position inde under træet, hvis grene hænger helt til jorden. Lyset spiller i de tynde forårsblade i tusindvis af grønne nuancer, og de to børn løfter bladhanget til side, så de kan træde ud i solen med hinanden. Fotografiet er fra Eskildsens serie *Home Works*. Det er en parafrase over W. Eugene Smiths berømte fotografi “The Walk to Paradise Garden”, der på en næsten identisk måde viser to børn på vej ud i en lysning hånd i hånd.

Smiths fotografi er fra 1946, og fotografen havde netop oplevet Anden Verdenskrigs traumer på sin egen krop. Han ønskede med dette billede at trodse den modløshed, der bredte sig i krigens kølvand: “I wanted to sing a sonnet to life and to the courage to go on living it.” Denne insisteren på at tro på livet – selv når virkeligheden kan se mørk ud – deler Eskildsen. Han er rundet af det humanistiske fotografi, som udviklede sig i efterkrigstiden som en slags svar på en almen efterspørgsel efter opbyggelige

fortællinger. Det humanistiske fotografi viser som regel mennesket i et positivt lys, som et værdigt individ med muligheder og drømme – uanset hvilke vilkår, der møder det. Joakim Eskildsen har også dette tillidsfulde blik på mennesket og dets verden. Det præger hans arbejde med en klarøjet optimisme, der især retter sig mod naturen, menneskets potentiale og sociale fællesskabers styrke. De tre fotoserier *Nordtegn*, *Roma Journeys* og *Home Works*, der nu er repræsenteret i museets samling, giver eksempler på fotografens særlige interesse for skønheden ved landskab, folk og familie.

Intense landskaber – *Nordtegn*

Fra han var 15 år gammel, stod Joakim Eskildsen i lære hos den kongelige hoffotograf, portrætmesteren Rigmor Mydtskov. Her lærte han med egne ord disciplin og udholdenhed. Allerede hans første serie *Nordtegn* (1995) bærer da også alle tegn på en perfektionists omhu for detaljen. Med smukt kornede, sort/hvide kompositioner skildrer den det nordiske landskab. Serien blev til på rejser i Norge, Skotland, Danmark, Sverige, Island og Færøerne, og den er en hyldest til naturen i Nordeuropa og dem, der lever i den. Her er klipper i skygge, enlige huse under brænderøgssøjler og stakitter af frønet træ. Frostklare nætter og dramatisk lysfald. Fåreuld og isblomster. Mørke fugleflokke mod en råhvid vinterhimmel sammenfatter storheden – og kontraster-

The Fisherman, 1993 (Nordtegn).

ne: Naturen rummer barsk intensitet såvel som umådelig skønhed.

Som betragter kan man få den tanke, at den unge Eskildsen har villet demon-

strere sin selvstændighed og fotografere noget helt andet, end han gjorde under læretiden hos den berømte portrætfotograf. Serien er klassisk landskabsfotografi

Saintes Marie de la Mer II, 2004 (Roma Journeys).

af et nærmest naturromantisk tilsnit, men den indeholder dog også enkelte portrætter, og de klinger lige så rent som lære-sterens. En rynket fisker fremstår nærmest "Mydtskovsk"; lyset modellerer det skarpt gengivne ansigt, så furerne bliver smukke, og modellens stærke blik hviler værdigt i betragterens. Fotografiet forestiller en personlighed – af lige dele råstyrke, tålmodighed og erfaring. Selvom det er en illusion, så føler man som betragter, at man kender denne mand, om end titlen ikke engang fortæller, hvad han hedder.

Kanten af Europa – Roma Journeys

Alle Eskildsens fotoserier er fortællinger om virkelige mennesker på steder,

fotografen selv har opsøgt. På den vis er fotografens arbejdsform ofte tæt på dokumentaristens. Men Eskildsen er først og fremmest interesseret i at gengive skønheden, og i hans formfuldendte fotografier er æstetikken altid i højsædet. Sammensmeltningen af dokumentar og kunstnerisk form er fuldkommen i *Roma Journeys* (2007), der blev Eskildsens internationale gennembrud. Den monumentale serie er skabt i samarbejde med forfatteren og hustruen Cia Rinne på baggrund af parrets syv år lange ophold blandt romaer i Rusland, Indien, Grækenland, Ungarn, Frankrig, Rumænien og Finland. De var drevet frem af et ønske om at forstå romaernes liv og

Sapera Girl, Jaisalmer District, 2006 (Roma Journeys).

levevilkår på kanten af samfund, der ofte udsætter dem for systematisk kulturel undertrykkelse og fattigdom. Serien skildrer dels disse mennesker som enkeltindivider, dels deres fællesskaber med karakteristika og forskelle, som ofte overses i en mediedækning præget af stereotyper.

Serien er farvemættet og fuld af varme. Til trods for, at romaerne ofte lever i fattige og udslidte omgivelser og uden udsigt til, at deres materielle situation forandres, fremstår de livskraftige og værdige på Eskildsens fotografier. Størstedelen af de ca. 700 billeder er portrætter af folk i eller omkring deres hjem. De er taget i øjenhøjde og tværfORMAT, gerne med de portrætterede placeret

symmetrisk, så de skaber en harmonisk optisk balance. Kun undtagelsesvis benytter Eskildsen sig af nærbilleder og meget sjældent af skæve vinkler eller voldsomme beskæringer. Hellere end at anvende disse visuelle greb, der har været udbredte i fotografiet siden dets opfindelse, arbejder Eskildsen med en klassisk malers formsprog og virkemidler. Hans kompositioner er harmoniske, og han efterbearbejder både fotografiets lys og farver, så det understreger en stemning fremfor at optræde, som øjet ville opfatte det. Selv i *Roma Journeys*, hvor fotografen tydeligvis er dybt engageret i sociale og politiske spørgsmål, bliver udtrykket overalt billedskønt.

Willow Tree, 2012 (Home Works).

Barndomsbilleder – *Home Works*

Serien *Home Works* følger fotografens egne børn i deres dagligdag i og omkring familiens hjem. Eskildsen har arbejdet på den siden 2005, og han er fortsat i gang. *Home Works* er noget helt andet end de billeder, der er flest af i vore forældres og bedsteforældres fotoalbums. Frem for at fungere som støttepunkter for en kollektiv erindring om festlige højtider, handler den om hverdagens episoder. *Home Works* skildrer hverdagslivet med børn, med dets vekslen af trodsanfald, frihedsrus og dybt koncentreret leg. Motiverne er velkendte for alle, der deler deres dagligdag med børn, men de er indfanget i en æstetisk perfektioneret

form, uden fedtfigre på linsen, dårligt hår og grimt lys. Kompositionen og de handlinger, børnene fanges i, skaber fine anekdoter, vi kan digte videre på. Tabet af den første mælketand fremstår som et under, der alene kan deles med et andet barn. Middagssituationen bliver til et stemningsfuldt maskespil, når barnet løfter tallerkenen op foran ansigtet med bamsen som bordherre. Et hvil på jorden bliver til en drømmeagtig scene i en magisk skov. Den forfinede æstetik er med til at inddrage stemningen i omgivelserne som en slags forstærker for børnenes sindstilstand. Så den voksne betragter bilder sig ind at kunne huske, hvor eventyrligt det kunne føles at være et barn.

The Tooth, 2012 (Home Works).

Håb og skønhed

Serien *Home Works* iscenesætter en barndom, der med dens forstørrede følelser virker nærmest magisk. *Roma Journeys* fortæller om undertrykkelsen af romaerne, men i stedet for at skildre dem som ofre, viser billederne stærke fællesskaber og smukke individer. I *Nordtegn* er naturen barsk, men underskøn, og menneskene lever i pagt med den. Tillid til mennesket og naturens skønhed er stærke figurer i Eskildsens fotografi, og resultatet kan gøre i hvert fald denne betragter helt optimistisk. Som betragter er man selvfølgelig bevidst om, at et smukt motiv – lige som alle andre fotografier – aldrig fortæller den fulde sandhed om en situa-

tion. At det alene repræsenterer et flygtigt øjeblik af skønhed i en verden, der ellers er fuld af det modsatte. Men fotografiet kan forlænge øjeblikket, og det kan give håb. Eskildsens billeder opererer ikke med et entydigt, programmatisk udkast til, hvordan livet burde se ud, men de kan levere trøst ved forestillingen om, hvor smukt det kan være.

Det Nationale Fotomuseum viser skiftende udstillinger i Den Sorte Diamant. Næste udstilling er Julie Boserup og Søren Lose: Vi byggede et hus, som åbner 30. april 2016.